

گذر

محمداسماعیل سعیدی

ارزیابی شیوه بر خور دبا نیروی کار خارجی در ایران

از سوال‌های مهمی که در عرصه اقتصادی کشور وجود دارد و تا حدی هم رنگ‌بویی اجتماعی گرفته تهدید یا فرصت بودن حضور نیروی کار خارجی در بازار کار کشور است.این نیروهای کاری، که در حال حاضر بیشتر مهاجران افغانی هستند، از نظر برخی باعث کاهش فرصت‌های کاری شده‌اند. این عده معتقدند در شرايطی که با معضل بیکاری روبرو و هستیم، نباید به آن‌ها پروبال بدهیم. اما برخی دیگر نیز ایسن موضوع را فرصت می‌دانند.از نظر بنده، مشکلی که در حال حاضر وجود دارد شیوه بر خور دبا این موضوع است.باید نگاه و نوع بر خوردمان را با این پدیده تغییر دهم تا از تهدیدی بالقوه همچون یک فرصت استفاده کنیم، نکته مهم این است که بتوانیم از کارگران خارجی به عنوان نیروی کار ارزان قیمت بهره ببریم. البته این دیدگاه به معنی استثمار و سوءاستفاده از آن‌ها نیست. عرفی بین‌المللی در این زمینه وجود دارد و همه کشورهای دنیا برای استفاده از نیروی کار مهاجر برنامه‌هایی دارند.در مقابل هر گونه اقدام نابه‌جا این مسئله را تبدیل به تهدید خواهد کرد، به‌خصوص اگر تلاش‌هایی برای بایکوت و اخراج بی ضابطه جریان یابد.در حال حاضر مهم‌ترین مسئله‌ای که وجود دارد فقدان بانک اطلاعاتی دقیق و نیاز به اقدام عملی برای سامان دادن نیروی خارجی کار است که بیشتر آن‌ها افغانی‌اند. هنوز نمی‌دانیم به طور دقیق چند میلیون نفر نیروی کار مجاز خارجی و چند نفر نیروی کار غیر مجاز خارجی در کشورمان فعال‌اند. طبیعی است در چنین قضایی تلاش برای ساماندهی ابر و وی فایده‌است. دستگاه‌های نظارتی باید نظارت خود را بر اتباع خارجی دقیق تر کنند، و از سوی دیگر دستگاه‌های مسئول با برنامه به کنترل و هدایت این نیروها بپردازند.اگر شرایط و زیرساخت‌ها را فراهم کنیم نیروی کار خودآگاه دیگر بدون انگیزه وارد عرصه کار نخواهد شد.چالشی که در حال حاضر در کشور وجود دارد عدم تناسب میان نیروی کار ساده و نیروی کار متخصص، و فزونی اولی بر دومی است. در حالی که مشاغل خدماتی و تولیدی نیازمند کار گر ساده‌اند، میدان‌های کاری برای افراد متخصص فراهم نشده است. بنابراین قانون منع اشتغال اتباع

بیگانه هم به‌هیچ‌وجه مشکل اشتغال را حل نخواهد کرد، زیرا وقتی برای تأمین مشاغل ساده متقاضی داخلی وجود ندارد، مجبور به اشتغال نیروهای کاری بیگانه هستیم؛اما متأسفانه یکی از ضعف‌ها در همین زمینه نبود اطلاعات و آمار دقیق برای بیان عرصه و تقاضا است. طبیعی است که وضعیت ایده‌آل، هم برای مهاجران و هم برای کشور میزبان، بازگشت مهاجران به کشورشان است؛ اما ماجرا به همین سادگی هم نیست.واقعیت این است که جنگ تمام نشده. هنوز بخشی از افغانستان در اختیار طالبان است. همچنان ناامنی در قضای عمومی افغانستان موج می‌زند و علت اصلی مهاجرت افغان‌ها به ایران هنوز بر طرف نشده است.نگاهی دوستانه و همراه با اغماض به حضور بدون مجوز اتباع بیگانه در ایران و به تبع آن در بازار کار کشور وجود دارد. البته با وجود هزاران نیروی متقاضی کار داخلی، گسترده‌ی مزرهای مشترک با کشور افغانستان و فراهم بودن امکان عبور غیرقانونی برخی افغان‌ها از این طریق، ارزان بودن نیروی کار ساده افغانی، مهیا بودن زمینه‌های دور زدن قوانین کار در مورد شاغلان خارجی، به‌ویژه بخش غیرمجاز آن، و نگاه سودجویانه برخی کارفرمایان ایرانی باید دقیق‌تر این موضوع بررسی شود.برای اینکه بتوانیم این مشکل را به نفع اقتصاد خود حل کنیم باید نوع نگاهمان را عوض کنیم و طرخی نو در اندازیم. حضور آن‌ها هم تهدید است و هم فرصت؛ بستگی به نوع عملکرد صادر تا اثرات مخرب یا مثبت بر اقتصاد کشور بر جای بگذارد.

◉استاد اقتصاد دانشگاه علامه

خبر

◉ هفته کارگر

برنامه‌های سازمان تأمین اجتماعی در هفته کارو کار گر

معاون فرهنگی و اجتماعی سازمان تأمین اجتماعی، برنامه‌های این سازمان در هفته کار و کار گر را تشریح کرد.به گزارش اداره کل روابط عمومی سازمان تأمین اجتماعی، دکتر منصوراعتصامی در نشست خبری ، اظهار داشت: زیارت مرقد مطهر حضرت امام (ره) و گلزار شهدایپاربا خانواده معظم شهید، حضور در ۵۰۰ مسجد و استفاده از ظرفیت اماکن مذهبی برای برقراری ارتباط موثر با ذی‌نفعان سازمان، دیدار با مجامع کارگری و تقدیر از کارگران نمونه از برنامه‌های سازمان تأمین اجتماعی در گرامیداشت هفته کار گر است. بسیاری از این برنامه‌ها، با همکاری ادارات کل تأمین اجتماعی استانها در سطح کشور برگزار می‌شود.دکتر اعتصامی اظهار داشت: تلاش ما این است که با برقراری ارتباط مناسب باشرکای اجتماعی، تنوع نظرات را لحاظ کنیم و انتظارات کارگران و کارفرمایان و بازنشستگان را مورد توجه قرار دهیم.

دلیل موفقیت‌های اقتصادی دولت از زبان سیف

رئیس کل بانک مرکزی توضیحاتی در مورد دستوردهای اقتصادی از جمله خروج از رکود تورمی و افزایش رشد اقتصادی، کاهش نرخ تورم و آرامش و ثبات اقتصادی طی سال اخیر داد و این امر را نتیجه اعمال سیاست‌های درست، هماهنگی بین اعضای هیئت دولت و حمایت‌های رئیس جمهور عنوان کرد. به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، رئیس کل بانک مرکزی در آخرین روز سفر خود به آمریکا، برای شرکت در اجلاس بهاره صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی، این مطلب را با خانم لاگارد مدیرعامل صندوق بین‌المللی پول مطرح کرد.وی اظهار داشت: «در حال حاضر آرامش به بازار ارز بازگشته و انتظارات مثبت نسبت به آینده تقویت شده. باتوجه به کاهش قیمت نفت، دولت بودجه سال جاری را با فرض ادامه وضع موجود و به صورت محتاطانه انتخاب کرده است.»

۰۲ | کتینو

معیشت و زندگی

در صورتی که کارگران ایرانی تن به کار سخت بدهند نرخ بیکاری به زیر ۵ درصد می‌رسد

کارگران ایرانی ۲ میلیون شغل را پذیرفتند

حسن طایبی آن را به گونه‌ای دیگر مطرح می‌کند و می‌گوید: «نیروی کار ایرانی در داخل باید توهمات خود را تعدیل کند و با انجام دادن کارهای موجود زمینه را برای ارتقای سطح شغلی خود در آینده فراهم سازد

به اشتغال میلیونی در کشور شود. اما نیروی کار ایرانی، که بیش از یک میلیون تن است، با افزایش ۵۲ میلیون دلار درآمد نسبت به سال ۲۰۱۴ میلادی به یک میلیارد و ۲۸۲ میلیون دلار رسید. براساس گزارش بانک جهانی، کشورهای جهان در سال ۲۰۱۴ بالغ بر ۵۸۳ میلیارد دلار از اعزام نیروی کار به خارج درآمد داشته‌اند. در سطح جهان، هند بیشترین درآمد را داشته است. نیروی کار هندی در سال ۲۰۱۴ بالغ بر ۷۰ میلیارد دلار ارزآوری برای این کشور داشته است و چین با ۶۴ میلیارد دلار و فیلیپین با ۲۸/۸ میلیارد دلار به ترتیب در رتبه‌های دوم و سوم هستند.

میزان درآمد ارزی برخی کشورهای دیگر از محل اعزام نیروی کار عبارت است از: فرانسه ۲۴/۷ میلیارد دلار، نیجریه ۲۰/۹ میلیارد دلار، مصر ۱۹/۶ میلیارد دلار، آلمان ۱۵/۸ میلیارد دلار، و بنگلادش ۱۴/۹ میلیارد دلار. ایران یک میلیارد و ۲۸۲ میلیون دلار درآمد داشته که به این ترتیب سهم بیش از یک میلیون ایرانی خارج از کشور تنها معادل ۰/۲۲ درصد کل این رقم بوده است؛ با این توضیح که بخش اعظمی از نیروی کار ایرانی خارج از کشور در کارهایی فعال‌اند که «شغل‌های سخت فیزیکی» نامیده می‌شوند؛ یعنی همان شغل‌هایی که در ایران وجود دارند اما حاضر به پذیرش آنها نیستند. علی ربیعی، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با تأیید چنین مشکلی می‌گوید: «نیازمند تغییر تیپولوژی نیروی کار هستیم». مسئله‌ای که حسن طایبی آن را به گونه‌ای دیگر مطرح می‌کند و می‌گوید: «نیروی کار

ایرانی در داخل باید توهمات خود را تعدیل کند و با انجام دادن کارهای موجود زمینه را برای ارتقای سطح شغلی خود در آینده فراهم سازد.»

■ اعزام نیروی کار، مفید یا مضر؟

البته نباید این تصور ایجاد شود که اعزام نیروی کار به خارج مقوله‌ای ناپسند است. اعزام نیروی کار به خارج، از سیاست‌های همه کشورها برای اشتغال‌زایی برای اتباع خود است. وزارت کار نیز مدتی است طرح شناسنامه‌دار کردن نیروی کار ایرانی در خارج را به اجرا گذاشته تا سابقه کاری آنان از بین نرود. در اینجا مقایسه بیشتر مورد نظر است، چرا که نیروی کار ایرانی در خارج به کارهایی می‌پردازد که ممکن است در داخل کشور در خارج را به اجرا گذاشته تا سابقه کاری آنان از بین نرود. در اینجا مقایسه بیشتر مورد نظر است، چرا که نیروی کار ایرانی در خارج به کارهایی می‌پردازد که ممکن است در داخل کشور در خارج را به اجرا گذاشته تا سابقه کاری آنان از بین نرود. در اینجا مقایسه بیشتر مورد نظر است، چرا که نیروی کار ایرانی در خارج به کارهایی می‌پردازد که ممکن است در داخل کشور

در خارج درآمدهای بیشتری دارد و این یکی از دلایل تمایل به پذیرش

انجام دادن برخی کارها توسط ایرانیان در خارج از کشور است. این استدلال در جای خود پذیرفتنی است، ولی بیکاران فعلی هم که امکان اعزام به خارج را ندارند، بیکاری را بر چنین شغل‌هایی ترجیح می‌دهند، که نشان از رویکرد فرهنگی نامناسب به کار دارد. بنابراین گرچه اعزام نیروی کار به خارج یکی از راه‌های درآمدزایی ارزی برای کشور است و می‌توان سهم ایران را از این درآمد افزایش داد، در داخل کشور نیز نیازمند تغییر رویکردهای فرهنگی به مقوله کار هستیم. قرار نبوده و نیست که همه کارجویان پشت‌میزنشین شوند یا یک‌شبه به درآمدهای نجومی برسند. اقتصادی که در آن برخی افراد به صورت بادآورده و سریع به همه چیز برسند در چرخه طبیعی خود نمی‌چرخد و نیازمند اصلاحات ساختاری است. اما به همان میزان که به اصلاحات ساختاری در اقتصاد کشور نیاز داریم به همان میزان هم نیازمند تغییر رویکردهای فرهنگی به مقوله کار هستیم.

چرایی

در آخر سال ۲۳،۹۲ میلیون و ۹۲۲ هزار و ۱۸۶ تن نیروی آماده به کار داشتیم که از این تعداد ۲ میلیون و ۵۲۰ هزار و ۶۶۷ نفر بیکار بودند. به عبارتی دیگر، اگر تمام شغل‌های موجود در ایران توسط نیروی کار ایرانی پر شود، تعداد بیکاران حداکثر به یک میلیون تن می‌رسد؛ یعنی میزان بیکاری از ۱۰/۵ درصد آخر پاییز به کمتر از ۵ درصد می‌رسد.

امکان بالقوه‌ای در ایران هست که نرخ بیکاری کمتر از ۵ درصد و مطابق با استانداردهای جهانی شود. حتی همین حالا و در بازار کار هم، تناسب تعداد شغل‌های موجود و افراد جویای کار به گونه‌ای است که روی کاغذ امکان کاهش بیکاری تا کمتر از ۵ درصد وجود دارد.

گفت و گو با محسن ایزدخواه، کارشناس بازار کار

دولت باید حامی نیروی کار خارج از کشور باشد

و غیر تخصصی است. خوشبختانه در سال‌های اخیر ایرانی‌های خارج از کشور به سمت انجام دادن کارهای تخصصی تمایل بیشتری نشان می‌دهند.

■ بسیاری معتقدند اعزام نیروی انسانی به خارج از کشور، ارزآور است و موجب تقویت اقتصاد کشور و کاهش آمار بیکاری می‌شود. عده‌ای نیز معتقدند به دلیل عدم حمایت دولت از اعزام نیرو به

خارج از کشور و محدودیت‌های قانونی، همچنین هزینه‌های سرسام‌آور، عده‌ای به مهاجرت‌ه‌سای غیرقانونی روی می‌آورند و امید به ارزآوری را از بین می‌برند. ششما اشتغال جوانان در خارج از کشور را ارزآور می‌دانید یا از دست دادن سرمایه؟

اگر کشورهای مهاجرپذیر شرایطی فراهم کنند که برای همیشه این نیروها در آنجا ساکن شوند و با اینکه ظرفیت پایین بازار کار ایران نتواند سهم بازار گشت آن‌ها را به کشور مهیا کند، تهدید به شمار می‌آید. اما اگر دولت سیاست‌هایی داشته باشد، که بتواند ایرانی‌ها را حمایت کند، مفید است. زیرا با کسب مهارت‌های بیشتر و مفیدتر به صنعت کشور و در نهایت به اقتصاد کشور بازمی‌گردند.

■ از دلایل حذف نیروهای ایرانی در بازار کار جهانی گران بودن نیروی کار، ناآشنایی با مهارت‌ها، بیگانگی با دیگر

ایرانی‌ها در کارهای غیر تخصصی مشغول بودند. البته شاید در مقاطعی هم به دلیل نبود سیاست‌های اشتغالی و با اختلاف ارزش دلار در کشورهای مثل ژاپن با مشکلاتی خاص کار می‌کردند. اما دستگاه‌های مسئول باید سیاست‌هایی داشته باشند تا از حقوق اجتماعی نیروهای انسانی حمایت کنند. از طرف دیگر موضوع مهار دستمزدها هم هست. از کارهای سخت در داخل کشور روی می‌گردانند، ولی همسان کار را به خاطر حقوق بالاتر در دیگر کشورهای انجام می‌دهند. چه بسا اگر دستمزدها در ایران هم بالا بود همان کار را انجام می‌دادند. موضوع دیگر هم فرهنگی است. نگاه به برخی کارها در کشور مناسب نیست، در حالی که در برخی کشورها این کارها را جزو کارهای مهم می‌دانند و سعی کرده‌اند از رواج این نوع دیدگاه‌ها نسبت به فعالیت‌های این چنینی در جامعه‌ها جلوگیری کنند. به هر حال این قضیه پیچیده است، ولی نکته مهم تفاوت بین کار تخصصی

منصور اولی

mansouroula@gmail.com

میان موج بیکاری، شاید برای رسیدن به موقعیتی بهتر برای برخی مهاجرت تنها راه چاره است، گرچه می‌دانند آنجا فرش قرمزی برایشان پهن نشده و کسی انتظار آن‌ها را نمی‌کشد. مهم‌تر اینکه آن‌ها مجبور به کار در مشاغل سخت هستند. اما به دلیل نیاز مجبور می‌شوند چنین موقعیت‌های شغلی را بپذیرند. سوال این است که چرا این نیروی کار در خارج از کشور همان کاری را انتخاب می‌کند که در داخل از انجام دادن آن سر باز می‌زند؟ یکی از دلایل تفاوت دستمزد است. محسن ایزدخواه، کارشناس اقتصاد بازار کار، از لزوم توجه دولت به ساماندهی و قانونی کردن اعزام نیروی کار به خارج از کشور سخن می‌گوید. ایزدخواه معتقد است موقعیت ایرانی‌ها در بازار کار جهانی تغییر کرده و اکنون کمتر شاهد فعالیت آن‌ها در کارهای خدماتی و سطح پایین هستیم. گفت و گو کوتاه ما را با او بخوانید:

■ چرا نیروی کار ایرانی در خارج از کشور به کارهایی می‌پردازد که در ایران حاضر به انجام دادن آن‌ها نیست؟ اگر محدودیت‌های موجود برای اعزام نیروهای ایرانی به صورت قانونی کمتر شود و زمینه‌های تسهیل این کار فراهم شود، دیگر شاهد فعالیت

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه

بکشینه